

EUGENIO TRÍAS, «VIVIM EN UN PAÍS SENSE PENSAMENT CRÍTIC»

Contra les majories absolutes

La manca d'un pensament lliure i crític, els intel·lectuals que han descobert l'eròtica del poder, els excessos del pujolisme, els poders quasi estatals de la Generalitat, l'Espanya de les ciutats, València, Barcelona, el nacionalisme i el rebuig de les majories absolutes són els temes que absorbeixen Eugenio Trías.

Miquel Porta Perales

Membre fundador del Col·legi de Filosofia i catedràtic d'Estètica i Composició de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona, Eugenio Trías és un dels filòsofs de prestigi d'aquest país. Autor d'obres com *La filosofia y su sombra*, *Filosofía y carnaval*, *El artista y la ciudad*, *Lo bello y lo siniestro*, *El pensament de Joan Maragall*, *La Catalunya Ciutat* i *Els habitants de la frontera*, Trías és un dels pocs pensadors creatius que avui tenim. Crític, polèmic i amb ganes «d'épater le bourgeois» (és a dir, de molestar el personal), Eugenio Trías no calla, diu el que pensa.

—A un filòsof potser se li podria co-

mençar preguntant per la seva funció en un món tan complex com el nostre.

—La tradicional funció del filòsof és la de pensar. El problema, però, és que en aquest país no hi ha ni tradició filosòfica ni hàbit de pensament, i el filòsof sembla una cosa estranya. En fi, jo penso que el filòsof no té altra funció que la de pensar.

—Normalment s'acostuma a dir que la funció de filòsof és la de sotmetre a crítica tot el que existeix...

—Home, la dimensió crítica és una conseqüència, però tampoc no penso que l'objectiu de la filosofia sigui necessàriament l'elaboració d'un discurs crític.

—Moltes vegades, però, la filosofia ha estat sinònim de crítica del poder.

—Jo penso que, abans de tot, el que

interessa és una reflexió sobre el poder, i en particular sobre el poder polític. I penso també que per al filòsof és absolutament necessari el distanciament envers el poder. És més, aquest distanciament és imprescindible per al desenvolupament d'un pensament filosòfic, perquè hi ha una incompatibilitat radical i estructural entre l'exercici del pensament i l'exercici del poder. Això, ho veig claríssim; com més es desenvolupen les actituds i les energies en el marc polític, més difícil resulta trobar energies i actituds per pensar.

—Tothom no sembla pensar igual que vostè. A Catalunya, per exemple, hi ha diversos filòsofs que han descobert l'eròtica del poder i s'han transformat en una mena de funcionaris de la cultura. Aquesta gent, ¿ha abdicat

NOVETATS EN LLIBRES

NAVEGANT OBSCUR

Salvador Jàfer
Gregal Poesia, 7

GREGAL LLIBRES

DICCIONARI JURÍDIC CATALÀ

Un volum de 14 x 21, 480 pàgines.

De venda a llibreries.
«Els diccionaris de l'Enciclopèdia».

ENCICLOPÈDIA CATALANA

L'ANY DE LA INVASIÓ

Emili Piera
13/19 núm. 2

La lluita d'un poble imaginari per la seua llibertat.

EDICIONS DEL BULLENT

EL POETA I EL BANQUER

Pere Mata
Traducció de Fina Masdeu
Biblioteca Popular Curial, 1

Una història d'amor i revolució, ambientada en la Barcelona de mitjan segle passat.

CURIAL EDICIONS CATALANES, S.A.

ELEMENTS PER A UNA SINTAXI LIMINAR DEL CATALÀ

M. Pérez Saldanya
M. Prunyonosa
La Unitat, 110

La gramàtica liminar aplicada en profunditat al català.

EDITORIAL TRES I QUATRE

L'ESPILL. NÚM. 23/24

Revista cultural dirigida per Joan Fuster. Amb col·laboracions de M. Fernanda Mancebo, Rosalia Torrent, Isabel Bes, Amadeu Viana, Josep Palacios, Leonard Cohen...

EDITORIAL TRES I QUATRE

EL COL·LECCIONISTA DE SOMNIS

Maria Mercè Roca
Col·lecció Tros de Paper, 21

Una paràbola sobre la condició humana: segona edició de l'últim llibre de la jove escriptora de Girona, revelació literària de l'any, premi Josep Pla.

EDITORIAL EMPÚRIES

LA VEU MELODIOSA

Montserrat Roig
El Balanci, 197. 160 pàgs.

En aquest llibre bell i singular, Montserrat Roig fa un pas endavant en la seva brillant trajectòria.

EDICIONS 62

POEMES

Cesare Pavese
Col·lecció bromera/poesia

Una acurada selecció dels seus millors poemes a càrrec de Josep Ballester.

EDICIONS BROMERA

CATALUNYA EN L'ESTRATÈGIA MILITAR D'OCCIDENT

Vicent Partal
Alliberament, 21

Donant per suposada la integració de l'estat espanyol en el dispositiu polític i militar de l'OTAN, l'autor ens explica què és el que volen aquesta gent de les terres catalanes.

EDICIONS DE LA MAGRANA

LLIBRERIA
TRES I QUATRE

Pérez Bayer, 11. Tel. 352 91 10. 46002-València

de la seva condició d'intel·lectual o filòsof?

—Sí, tinc l'absoluta convicció d'això, i en alguns casos es tracta d'una abdicació molt patètica.

—Va haver-hi un temps en què semblà que vostè també abdicava, em refereixo a aquella època —fa uns dos o tres anys— en què va col·laborar amb el conseller Rigol.

—No, no, allò era una cosa consultiva, senatorial. Únicament es tractava d'aconsejar. I el projecte aviat va avortar, sols va durar uns tres mesos i va acabar absolutament malament.

—¿Per què?

—Perquè no interessava l'operació que el conseller Rigol volia tirar endavant. Va ser una mica un petit miracle, d'aquells que passen molt de tant en tant en aquest país de desastres. Es volia fer una política més per Catalunya i menys per Convergència i Unió. I, és clar, es va entrar en contradicció i conflicte amb els hàbits polítics d'aquest país.

—Avui, però, sí que es tolera l'operació Ferrer.

—Home... ara no hi ha conseller de cultura, ara tenim un servidor, un... ¡uf! Val més que deixem aquest assumpte tan lamentable.

—D'acord, canviem de tema. Vostè sempre s'havia interessat per autors com Hegel, Nietzsche o Heidegger, i de sobte ens va sorprendre amb un estudi sobre Joan Maragall, ¿d'on va venir l'interès per Maragall?

—El marc ideològic i cultural del pensament i l'obra de Maragall està molt relacionat amb temes que a mi sempre m'han interessat, com la gran cultura alemanya, Goethe, etc. Però, encara hi ha més, perquè a mi m'interessa molt Barcelona i el tema de la ciutat, i Maragall és el gran poeta de la ciutat. Jo penso que *L'oda nova a Barcelona* és el millor poema que se n'ha fet, i un dels millors poemes que mai s'ha escrit en llengua catalana. Maragall, a més, no ha estat tractat amb la justícia que es mereix, és molt més interessant del que a primera vista sembla.

—Tan interessant que Maragall li va servir per bastir la teoria d'una Catalunya entesa com a societat civil sense estat, *ahora que Espanya no seria sinó un estat sense societat civil. ¿Encara creu en aquesta teoria?*

—Aquest és un marc possible per pensar les relacions Catalunya/Espanya des de finals del segle passat fins a la guerra civil.

—És a dir, ara les coses no són iguals, i si bé Catalunya és una socie-

tat civil sense estat, Espanya sí que...

—No, no, jo penso que Catalunya és una societat civil amb un estat cada vegada més fort.

—*¿La Generalitat de Catalunya, un estat?*

—Un quasi estat. Miri, a Catalunya hi ha més estat que a molts estats del món. La Generalitat té molt de poder.

—*Tinc la impressió que molta gent no estarà d'acord amb vostè; a la fi,*

les cadenes de televisió, etc. No hi ha pensament lliure, no hi ha crítica.

—*¿I, d'aquesta absència, en té la culpa tant la dreta com l'esquerra?*

—La culpa la té la mena de corrupció i desastrosa democràcia que s'està configurant a marxes forçades. Les majories absolutes són un desastre per al país i estan acabant amb la crítica. No hi ha controvèrsia, el Parlament espanyol és una broma tristíssima que ca-

sims. Jo penso que s'han de potenciar els municipis i les ciutats, però no sols les grans metròpolis, sinó també les ciutats mitjanes. Es tractaria de potenciar, tal com s'ha fet a Itàlia, una xarxa de ciutats mitjanes, una xarxa que arraconés el vergonyós doble centralisme Madrid-Barcelona que avui pateix el país. València, Sevilla, Mataró i d'altres ciutats petites, mitjanes o grans s'han de potenciar.

—*Parlant de la potenciació de València, vostè ha escrit que València ha «d'enterrar els seus propis fantasmes o dimonis ideològics familiars», ¿què volia dir amb això?*

—Em referia al conjunt d'opcions i desconfiances que generen la qüestió nacional, la qüestió lingüística, etc. Penso que la ciutat de València —que és una ciutat que m'agrada i estimo, i a la qual m'escapo quan puc— ha de potenciar la seva identitat com a ciutat, amb tota la seva complexitat i varietat, més enllà d'una sèrie de problemes (nacionals, lingüístics) importants.

—*Una altra d'aquestes ciutats a potenciar és Barcelona, però ¿no creu que els barcelonins ja som prou narcisistes perquè, a més, se'ns potencii?*

—És veritat; aquesta és una ciutat de pretensiosos, però la potenciació és necessària, perquè la presència terrorista del nacionalisme —que posa a Catalunya com a únic signe d'identitat— fa perillar la identitat de la ciutat. Si vol que li digui la veritat, ja estic una mica tip que es parli tant de Catalunya.

—*De totes maneres, i amb la supressió de la Corporació Metropolitana, tot això de Barcelona Ciutat se'n pot anar en orris.*

—Sí, perquè el model de Pujol és pre-urbà... i no sé si pre-urbà.

—*Vostè parla del president Pujol com si es tractés d'un fòssil.*

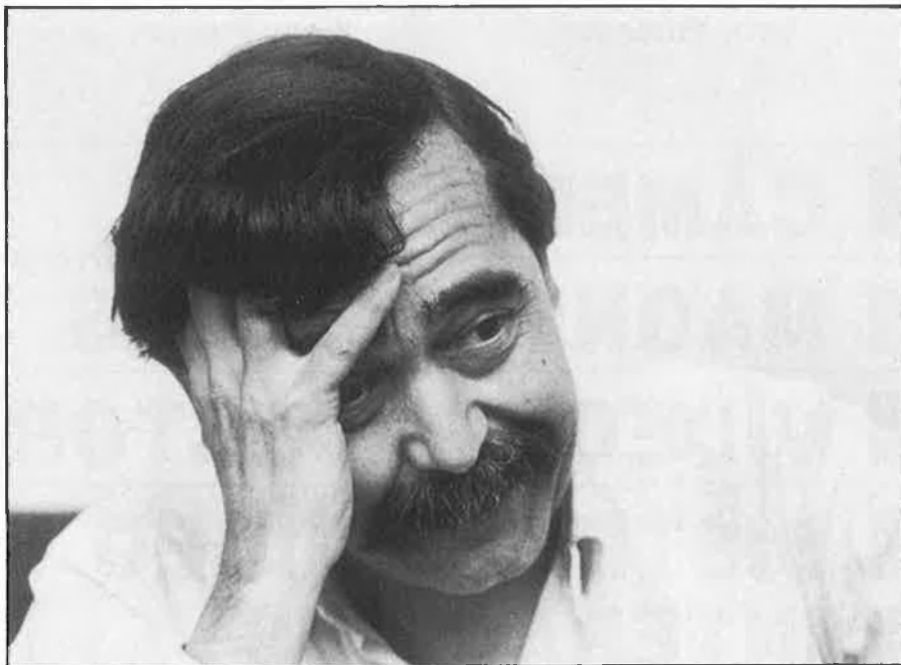
—Ha, ha, sí, sí, és veritat, això m'agrada.

—*Imagini's que vostè és un d'aquests funcionaris que arriben al poder, ¿què proposaria de fer?*

—Jo no tinc la més mínima intenció d'arribar al poder.

—*D'acord, ho diré d'una altra manera, ¿quines propostes concretes fa el ciutadà Eugenio Trías per «arreglar» el país?*

—El que és prioritari és anar contra les majories absolutes, hem d'aconseguir que es generin uns espais de poder mestissos i mixtos. Les majories absolutes potser han estat necessàries per a la suposada consolidació de la democràcia —aquesta és l'eterna excusa del PSOE—, però això és un desastre per a la democràcia i per a Espanya. □

«Les majories absolutes estan acabant amb la crítica».

la seu de l'estat és a Madrid, i és allí on es talla el bacallà.

—Madrid talla el bacallà, és cert, però la Generalitat també en talla moltíssim.

—*En tot cas, i reprenent el fil, Espanya sí que té ja societat civil.*

—Sí, però el problema és que la societat civil no està gens potenciada ni pels socialistes de Madrid ni pels convergents de Catalunya. S'està intentant ofegar la societat civil.

—*Un ofec molt fort, perquè vostè ha parlat d'una Barcelona «bastonejada» pel pujolisme «cavernícola».*

—És cert, aquests termes descriuen molt bé la realitat.

—*¿No exagera una mica?*

—Tinc l'absoluta convicció que no exagero. A molta gent pot estranyar la meua crítica; aquest és el resultat de viure en un país sense pensament crític.

—*Alguna cosa sí que hi haurà.*

—Pròpiament parlant no tenim intel·lectualitat, sols hi ha funcionaris, intel·lectuals orgànics lligats a poders fàctics, com ara els partits, els diaris,

da vegada s'assembla més a les Corts del franquisme, i el Parlament català és una no existència, un acte de raó.

—*Això de les autonomies, a més, vostè no ho veu gaire clar. Vostè proposa substituir l'Espanya de les autonomies per l'Espanya de les ciutats.*

—Portem deu anys parlant de l'Espanya de les autonomies, i potser seria interessant posar en primer terme l'Espanya de les ciutats.

—*Per cert, ¿Espanya o Estat espanyol?*

—Jo parlo d'Espanya, això d'Estat espanyol em sembla una cursileria absoluta. Jo no sé la dimensió ontològica que pot tenir el terme «Espanya», però penso que el nom és adequat, ja sia per costum o pel que sia... si no, és una mena d'absurd.

—*Seguim, si li sembla, amb el tema de l'Espanya de les ciutats.*

—L'obsessió i la prioritat que ha tingut el tema autonòmic (que té, òbviament, la seva explicació històrica) ha fet que ens oblidéssim dels municipis, que són uns organismes importantíssims.